

**STANOWISKO
PREZYDIUM KRAJOWEJ RADY DORADCÓW PODATKOWYCH**

z dnia 6 listopada 2020 r.

**w sprawie wykonywania czynności doradztwa podatkowego bez uprawnień tj. naruszenie art. 81
UoDP**

Krajowa Izba Doradców Podatkowych, jako samorząd zawodowy, zgodnie z art. 17 ust. 1 Konstytucji RP reprezentuje osoby wykonujące zawód zaufania publicznego, jakim są doradcy podatkowi oraz sprawuje pieczę nad należyтым wykonywaniem tego zawodu w granicach interesu publicznego i dla jego ochrony.

Trybunał Konstytucyjny uznaje przy tym, że ustawa może przewidywać obowiązkową¹ przynależność osób wykonujących dany zawód zaufania publicznego do określonego samorządu zawodowego². Co więcej, Trybunał Konstytucyjny zdaje się przyjmować, że jeżeli ustawodawca utworzył samorząd zawodowy osób wykonujących dany zawód zaufania publicznego, to wówczas jest wręcz zobligowany do tego, by wprowadzić wymóg obowiązkowej przynależności do tego samorządu wszystkich osób wykonujących, wchodzący w grę, zawód zaufania publicznego. Trybunał Konstytucyjny stwierdza bowiem, że *"skoro w interesie publicznym i dla ochrony danej korporacji zawodowej samorząd ma sprawować kontrolę nad prawidłowością wykonywania zawodu i czyni to jak gdyby w imieniu władzy publicznej, to nie można się zgodzić z postulatem, aby część osób wykonujących określony zawód była poza strukturami samorządowymi i nie podlegała tej kontroli"*³.

Jako Prezydium Krajowej Rady Doradców Podatkowych [dalej: Prezydium] pragniemy zauważyć, iż w oparciu o § 2 ust. 1 pkt 1, 4 i 5 ustawy z dnia 5 lipca 1996 r. o doradztwie podatkowym (Dz. U. z 2020 r., poz. 130 ze zm. – dalej UoDP), który wskazuje czynności doradztwa podatkowego, podmioty nie będące do tego uprawnionymi nie mogą doradzać w zakresie doradztwa podatkowego. Sądy niejednokrotnie wskazywały na wyraźne rozróżnienie czynności doradztwa podatkowego od usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych. Jak słusznie wskazał Trybunał Konstytucyjny *„należy podkreślić, że pomoc jaką mogą świadczyć podmioty uprawnione do usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych, ma bardzo wąski, ściśle określony przez UoDP zakres, ograniczony do pomocy w prowadzeniu ksiąg podatkowych i innych ewidencji do celów podatkowych oraz pomocy w sporządzaniu zeznań i deklaracji. Nie jest to zatem pomoc, o której mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1 UoDP polegająca na udzielaniu porad, opinii i wyjaśnień z zakresu obowiązków podatkowych, która na*

¹ Art. 47 ust. 2 Ustawy z dnia 5 lipca 1996 r. o doradztwie podatkowym.(tekst pierwotny: Dz. U. 1996 r. Nr 102 poz. 475)(tekst jednolity: Dz. U. 2020 r. poz. 130)

² wyr. TK z: 19.4.2006 r., K 6/06, OTK-A 2006, Nr 4, poz. 45, pkt III.1; 14.12.2010 r., K 20/08, OTK-A 2010, Nr 10, poz. 129, pkt III.5.1; 1.12.2009 r., K 4/08, OTK-A 2009, Nr 11, poz. 162, pkt III.2.1

³ wyr. TK z 22.5.2001 r., K 37/00, OTK-A 2001, Nr 4, poz. 86, pkt III.2 oraz Art. 17 Konstytucja RP red. Safjan/Bosek 2016, wyd. 1/Szydło.

zasadzie wyłączności została zastrzeżona dla osób wykonujących zawody zaufania publicznego, w tym doradców podatkowych.⁴”

Wykładnia językowa przepisów art. 2 UoDP jednoznacznie wskazuje, że ustawa nie wprowadza kategorii spraw z zakresu prawa podatkowego oraz nie dzieli ich na łatwiejsze bądź mniej skomplikowane. Ustawodawca celowo użył sformułowania „pomoc” wskazując na ograniczony charakter świadczonych usług przez podmioty nie będące uprawnionymi w rozumieniu UoDP (§ 2 ust. 1 pkt 2 i 3 UoDP).

Art. 81 ust. 1 UoDP zawiera regulację, która statuuje karną ochronę zawodu doradcy podatkowego przed działaniami podmiotów, które nie będąc do tego uprawnionymi wykonują czynności doradztwa podatkowego oraz posługują się tytułem doradcy podatkowego.

Przestępstwo z art. 81 ust. 1 UoDP ma charakter powszechny, co oznacza, że może je popełnić każda osoba, która wykonuje zawodowo czynności doradztwa podatkowego wskazane w art. 2 ust. 1 pkt 1, 4 lub 5 UoDP, nie będąc do tego uprawnioną lub która nie będąc do tego osobą uprawnioną posługuje się tytułem doradcy podatkowego. Z kolei art. 81 ust. 2 UoDP penalizuje działanie członka zarządu osoby prawnej, która nie będąc uprawnioną, posługuje się oznaczeniem „spółka doradztwa podatkowego” lub zawodowo wykonuje czynności doradztwa podatkowego, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1, 4 lub 5 UoDP.

Przestępstwa z art. 81 UoDP są ścigane z oskarżenia publicznego, co oznacza, że zgodnie z art. 10 § 1 KPK oskarżyciel publiczny w przypadku powzięcia informacji o nieuprawnionym wykonywaniu czynności doradztwa podatkowego, zobowiązany jest do wszczęcia i prowadzenia postępowania karnego.

Mając na uwadze powyższe, działając w granicach interesu publicznego i dla jego ochrony, Krajowa Rada Doradców Podatkowych [dalej: Rada] podjęła działania ukierunkowane na wytypowanie podmiotów naruszających prawo w w/w zakresie, a następnie powiadomienie organów ścigania o możliwości popełnienia przestępstwa ściganego z urzędu, polegającego na nieuprawnionym wykonywaniu czynności doradztwa podatkowego.

Wszelkie czynności podjęte przez Radę mają na celu ochronę porządku prawnego, w tym wyeliminowanie z obrotu gospodarczego nieuczciwych podmiotów, które działają na szkodę doradców podatkowych, podatników, państwa, a także biur rachunkowych wykonujących w sposób uczciwy i rzeczowy czynności niezastrzeżone dla podmiotów uprawnionych. Skala tego zjawiska, która do tej pory nie została zbadana, dotyczy jedynie małej części ogółu firm działających na rynku usług doradztwa i księgowych. Tym bardziej używanie w dyskusji publicznej ogólnych sformułowań bądź odniesień do konkretnych grup zawodowych jest nieuprawnione, zaś fakt iż w tej grupie przeważają biura rachunkowe wynika jedynie ze specyfiki prowadzonej działalności przez te nieupoważnione podmioty. Liczba dotychczas wytypowanych podmiotów, które wykonują czynności doradztwa w sposób nieuprawniony, pomimo że jest duża, stanowi jedynie mały procent wszystkich firm działających na rynku. Powyższe jest zaś efektem dotychczasowego braku zainteresowania organów ścigania tym zjawiskiem oraz ogólnego przyzwolenia na takie działania, co z kolei wynika z braku umiejętności rozróżnienia czynności doradztwa podatkowego od pozostałych aktywności gospodarczych, które nie podlegają ochronie prawnej.

⁴ wyr. TK z: 22.5.2007 r., K 42/05

Podmiot działający bez uprawnień działa na szkodę doradców podatkowych, którzy mają ustawowy obowiązek stałego podnoszenia kwalifikacji, zachowania tajemnicy zawodowej oraz posiadania stosownego ubezpieczenia, którego zakres regulowany jest przez przepisy prawa. Na działalności podmiotów nieuprawnionych traci również państwo, które ogólnie ujmując, nie ma gwarancji, że czynności dokonane przez ten podmiot nie wpływają na wymiar należnych danin. Jednak największe ryzyko niesie za sobą nieuprawnione wykonywanie czynności doradztwa podatkowego dla podatników oraz księgowych. Pierwsi korzystając z podmiotów nieuprawnionych nie mają gwarancji odpowiednich kwalifikacji tego podmiotu, zaś w przypadku powstania szkody z winy tego podmiotu nie mają możliwości uzyskania odszkodowania, bowiem ubezpieczyciele badając konkretne przypadki odmawiają wypłat odszkodowań w sytuacji kiedy podmiot posiadał ubezpieczenie w zakresie prowadzenia ksiąg rachunkowych, a wykonywał czynności doradztwa nie będąc do tego uprawnionym. Z kolei księgowi i biura rachunkowe mierzą się z nieuczciwą konkurencją, gdzie podmioty nieuprawnione oferują swoje usługi, które pozornie mają charakter „kompleksowy”, ale za to są oferowane w tej samej cenie bądź powołują się na posiadanie dodatkowych (nieistniejących) kwalifikacji uprawniających do wykonywania czynności doradztwa podatkowego. W wyniku takich działań większość księgowych musi walczyć na lokalnym rynku np. poprzez redukcję ceny swoich usług tracąc na takim działaniu wymierne korzyści.

Powyższe przykłady jednoznacznie wskazują na konieczność ochrony interesu publicznego. Dlatego też Rada przed przystąpieniem do swoich działań wskazywała m.in. Szefowi Krajowej Administracji Skarbowej o konieczności rzetelnej weryfikacji, przez podległe mu jednostki, uprawnień profesjonalnych pełnomocników występujących w sprawach podatkowych swoich klientów. W obliczu braku reakcji państwa na postulaty samorządu zawodowego doradców podatkowych, została podjęta decyzja o wskazaniu podmiotów wykonujących czynności doradztwa podatkowego bez uprawnień.

Należy jednoznacznie wskazać, że Rada podjęła decyzje o złożeniu zawiadomienia o możliwości popełnienia przestępstwa ściganego z urzędu, jedynie w stosunku do tych podmiotów nie posiadających odpowiednich uprawnień, co do których, miała udokumentowane wykonywanie przez nie czynności doradztwa podatkowego, bądź też tych, które oferują ich wykonywanie poprzez m.in. umieszczenie konkretnych zapisów na swoich stronach internetowych bądź ofertach kierowanych do klientów. Nie zdecydowano się natomiast na składanie zawiadomień w przypadkach, gdy materiał dotyczący danego podmiotu budził jakiegokolwiek wątpliwości, co do możliwości wskazania twardych podstaw naruszenia prawa.

Prezydium pragnie stanowczo zaprzeczyć jakoby rozpoczęte działania samorządu doradców podatkowych były nakierowane na biura rachunkowe, a tym bardziej nie godzimy się na bezpodstawne oskarżenie wszystkich księgowych o wykonywanie czynności doradztwa bez uprawnień bądź ich wartościowania w stosunku do innych zawodów. Dotychczasowe przekazy medialne i użyte tam skróty myślowe błędnie wskazują, że działanie samorządu zawodowego skierowane jest przeciwko księgowym. Podjęte działania skierowane są bowiem jedynie przeciwko podmiotom, które wbrew ustawie, wykonują czynności doradztwa podatkowego, nie będąc do tego uprawnionymi.

Jednocześnie zachęcamy inne organizacje, w tym zrzeszające księgowych, do podjęcia wspólnie z doradcami podatkowymi działań zmierzających do wyeliminowania tzw. szarej strefy, która działa na szkodę naszych instytucji, ale przede wszystkim godzi w interes społeczny. Jak

wskazano powyżej, nieuprawnione wykonywanie czynności doradztwa podatkowego jest przestępstwem ściganym z urzędu i winno być penalizowane bez jakichkolwiek wyjątków.

Jako samorząd zawodowy deklarujemy pomoc i chęć wspólnego działania w celu uświadamiania naszych członków, ale też przedsiębiorców oraz organów ścigania w zakresie możliwych do podjęcia czynności, a w przypadku stwierdzenia działania na szkodę interesu publicznego podjęcie stanowczych kroków w celu ich wyeliminowania.

Jedynie stanowcze działanie doradców podatkowych, księgowych, organów podatkowych i ścigania zatrzyma ciągle zwiększającą się ilość podmiotów, które swoim nieuprawnionym działaniem szkodzą nam wszystkim.

*Prezydium
Krajowej Rady Doradców Podatkowych*